

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ "КРУШЕВАЦ"
СА ПОТПУНОМ ОДГОВОРНОШЋУ
Број 9434
13.11. 2020. год.
КРУШЕВАЦ

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ КРУШЕВАЦ СА ПО КРУШЕВАЦ

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА

Специјалним резерватом природе „Осредак“
за 2021.годину

Крушевац 2021.год.

САДРЖАЈ

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ	3
I УВОД	4
II Циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја.....	4
III Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности заштићеног подручја	5
3.1 Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима.....	5
3.1.1.Постојеће стање и основне карактеристике СРП“ОСРЕДАК“	6
3.1.2.Чување заштићеног подручја.....	8
3.1.3. Одржавање заштићеног подручја	9
3.2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима	10
IV Приоритетни задаци научно –истраживачког и образовног рада.....	11
V Планирање, изградња и уређење подручја	12
5.1.Мере и услови.....	12
5.2. Активности и учешће управљача на просторном планирању, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, санације подручја	13
VI Промоција вредности заштићеног подручја	14
6.1. Мере и услови.....	14
6.1.2. Планира се реализација идеје –установљавање знака СРП“Осредак“	14
6.2. Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности	15
6.2.3.промоција вредности заштићеног подручја	15
6.3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма.....	16
6.3.1. Смернице за развој одрживог туризма.....	16
6.3.2. План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма.....	16
VII Сарадња	16
7.1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом и невладиним организацијама, суседним управљачима заштићених подручја.....	17
7.1.2. Сарадња са научно-истраживачким институцијама	17
VIII Посебни послови и задаци.....	17
8.1. Противпожарна заштита.....	17
IX Извори финансирања.....	18

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ

Пуно пословно име	Јавно Комунално Предузеће“Крушевац“ са потпуном одговорношћу Крушевац
Оснивач	Град Крушевац
Седиште	Николе Чоловића 2, Крушевац
Број запослених	251
Основна делатност	3811-сакупљање отпада који није опасан
Датум оснивања	08.11.1989.год.
Бројеви рачуна у банкама	160-7033-26 Banca Intesa 205-4363-94 Комерцијална банка 105-70156-51 АИК банка
Матични број	07145667
ПИБ	100323011
В.Д. ДИРЕКТОР	Снежана Радојковић

Предузеће је основано и послује ради: Обављања комуналних делатности од општег интереса:

- Управљање комуналним отпадом
- Управљање гробљима и сахрањивање погребна делатност
- Обезбеђивање јавног осветљења, декоративне расвете и одржавање светлосне сигнализације
- одржавање чистоће на површинама јавне намене
- одржавање јавних зелених површина
- делатност Зоохигијене

На основу Одлуке о проглашењу Специјалног резервата природе „Осредак“ („Службени гласник РС“, бр. 17/2020), Предузеће је регистровано у АПР-у за делатност ботаничких и зоолошких вртова и заштита природних вредности у складу са Законом. Пречишћен текст Оснивачког Акта Предузећа објављен је у АПР-у на основу Одлуке регистратора БД 57833/2020.

I УВОД

Основ за израду Програма управљања Специјалним резерватом природе „Осредак” за 2020. годину је Уредба Владе Републике Србије о проглашењу Специјалног резервата природе „Осредак” („Службени гласник РС” број 17/20 од 28.2.2020. године), која је ступила на снагу 6.3.2020. године.

Програм управљања Специјалним резерватом природе „Осредак” за 2021. годину (у даљем тексту: Програм управљања), урађен је у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон) и чланом 8. Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Осредак”.

Програм управљања је израђен у складу са прибављеним Решењем Завода за заштиту природе Србије о условима заштите природе за израду Програма управљања Специјалним резерватом природе „Осредак” за 2020. годину (03 бр. 020-2707/3 од 04.11.2020. године).

Чланом 6. Уредбе за управљача је одређено Јавно комунално предузеће „Крушевац” са потпуном одговорношћу, Крушевац.

Специјални резерват природе „Осредак”, позициониран у централном делу Републике Србије, на обалама Западне Мораве, сврстан је у II категорију заштите – заштићено подручје регионалног, односно великог значаја.

СРП „Осредак” административно припада граду Крушевцу (обухвата просторе катастарских општина Кукљин, Бела Вода и Глободер) и мањем делу општине Трстеник (обухвата простор катастарске општине Бресно Поље).

Површина СРП „Осредак” износи 245,75 ха, од чега је 6,62 ха (037%) у државном власништву, а 239,13 ха (99,63%) у приватном власништву.

На подручју СРП „Осредак”, утврђени су режими заштите II и III степена.

Режим заштите II степена, укупне површине 153,14 ха, односно 62,60% површине СРП „Осредак”, простире се на територији катастарских општина Бресно Поље, Беле Воде, Кукљин и Глободер.

Режим заштите III степена, укупне површине 92,61 ха, односно 37,40% површине СРП „Осредак”, обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите II степена.

II Циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја

Програм управљања садржи приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса, оцену стања животне средине заштићеног подручја, преглед конкретних активности, делатности и процеса који предствљају фактор угрожавања заштићеног подручја, дугорочне циљеве заштите, очувања и унапређења, анализу и оцену услова за остваривање тих циљева, приоритетне активности и мере на заштити, одржавању праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности, приоритетне задатке научноистраживачког и образовно рада, планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и унапређењу простора, просторну идентификацију планских намена и режима коришћења земљишта, активности на промоцији вредности заштићеног подручја, облике сарадње и партнерства са партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности,

активности и мере на спровођењу плана са димнамиком и субјектима реализације планауправљања, финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења.

III Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности заштићеног подручја

3.1 Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

У Циљу заштите, одржавања, праћења стања и унапређење природних и створених вредности спроводе се следеће приоритетне мере и активности:

-У Специјално резервату природе „Осредак“ чување и надзор обављају два чувара. Чување и надзор су сталне активности у циљу превентивне заштите природних вредности . Чувари заштићеног подручја надгледају спровођење режима заштите, намену и коришћење површина од стране корисника простора као и посетилаца , са нагласком на поштовање услова заштите природе надлежног Завода за заштиту природе . Чувари континуирано кроз теренски дневник извештава о свим променама у Резервату, као и предузетим радњама(прекид или забрана радова, налог за довођење у предходно стање , коминикација са корисницима , надзор спровођења услова заштите природе). Планира се наставак стандардизације послова.

-Реализација стручних послова на изради и спровођењу управљачке документације (упис делатности у складу са класификацијом делатности и упис у АПР, израда годишњег Програма Управљања Извештаја о остваривању програма управљања, израда месечних извештаја, израда финансијских спецификација, праћење финансијске документације, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта о накнади за коришћење заштићеног подручја, приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информативног система и противпожарној заштити),

-обележавање граница заштићеног подручја и то у складу са Правилником којим се регулише начин обележавања заштићеног подручја, ("Сл.гласник РС", бр. 30/92, 24/94 и 17/96)

-Спречавање активности које могу нарушити вредност заштићеног подручја,

-Формирање базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју

-уређење простора и одрживог коришћења природних ресурса , уређење локалитета за потребе туризма и рекреације(информативне табле, кућице за посматрање птица, клупе, столове, надстрешнице, корпе, смерокази и др.)

-промоција вредности заштићеног подручја кроз следеће активности: Израда програма за еко туристе, организовање и подршка школама у природи, штампање промотивног материјала, едукативно- промотивне активности

-обележавање еколошких датумау образовни установама.

-планирање очувања и унапређења посебних природних вредности подручја, обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном подручју,

-посебна пажња мерама заштите природних вредности подручја у случају акцидентних ситуација,

-Активности на уклањању смећа,

- Организовати сарадњу са службама у Граду Крушевцу ради очувања и унапређења заштићеног подручја,

-Стимулисати развој активности и делатности које су дозвољене на заштићеном подручју

Промоција вредности заштићеног подручја кроз медијско приказивање, штампање промотивних материјала, едукативно-промотивне активности и др.

-праћење стања на очувању мочварних станишта у долини Западне Мораве која се састоји од сплета старих рукаваца, мртваја и десетине новонасталих језера,

-праћење стања на очувању палеозојских кристаластих шкриљаца високог степена метаморфизма подини, преко којих се простире неогени и квартарни стенски комплекс, беловодски пешчари, панонско-понтски седименти,

-праћење стања на очувању 44 биљне врсте, на остатку мезофилних низијских поплавних лужњакових шума *Quercion roboris*, на очувању заједнице белих врба (*Salicetum albae*), крте врбе(*Salix purpurea*), беле тополе (*Populus alba*), црне тополе (*Populus nigra*), ракита (*Salix purpurea*), очувању угрожених врста жутог локвања (*Nuphar lutea*), гроњасти шиљ (*Puceus glomeratus*), чичак (*Arctium lapp*), раставић (*Equisetum arvanse*), зова (*Sambucus nigra*) и гавез (*Sumphytum officinale*),

-праћење стања на очувању станишта птица која чине део коридора миграције али и обезбеђивању услова за гнездење многих ретких и заштићених врста (83 врсте птица), станишта за водоземце(присуство велике зелене жабе (*Pelophylax ridibundus*), краставе жабе (*Bufo bufo*) и зелене краставе жабе (*Pseudepidalea viridis*) и гмизавце (барска корњача (*Emys orbicularis*), белоушка (*Natrix natrix*), рибарица (*Natrix tessellata*) и смук (*Zamenis longissimus*) и 12 врста риба.

3.1.1.Постојеће стање и основне карактеристике СРП“ОСРЕДАК“

Што се угрожености флоре тиче, забележено је неколико угрожених врста: Жути локвањ *Nuphar lutea*, строго заштићена врста, гроњасти шиљ *Puceus glomeratus* који се налази на Прелиминарној црвеној листи васкуларне флоре Србије , чичак, зова, раставић и гавез.

Алувијална шумска вегетација је таквог стања да је Кукљинска алувијална шумска вегетација знатно очуванија и компактнија у односу ба беловодску. Најочуванији шумски комплекс се налази дуж леве обале Западне Мораве са густом жбунастом вегетацијом. Десну обалу Западне Мораве карактеришу очувани грагменти ових шума испресецани воденим површинама старих рукаваца као и воденим површинама насталих приликом вађења песка и шљунка. На основу Студије заштите СРП“Осредак“ констатоване су дрвенасте и жбунасте врсте, које се јављају појединачно у групи у мешовитим или чистим стаништима:

А. Аутохтоне врсте

-бела топола (*Populus alba*), црна топола (*Populus nigra*), црна јова (*Alnus glutinosa*)-ретка угрожена врста, бела врба (*Salix alba*), крта врба (*Salix frogalis*), храст лужњак (*Quercus robur*), пољски брест (*Ulmus minor* Miller)-ретка угрожена, вез брест (*Ulmus effuse* Willd), пољски јасен (*Fraxinus angustifolia* Vahl), клен (*Acer compestre*), свиб (*Cornus sanguinea* Antic), жешља (*Acer tataricum*), калина (*Ligustrum vulgare*), павит (*Clematis vitalba*), црна зова (*Sambucus nigra*).

Б. Алохтоне врсте

-пајавац (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailantus glandulosa*), дуд (*Morus*), багрем (*Robinia pseudoacacia*), гледичје (*Gleditsia triacanthos*), багремац (*Amorpha fruticosa*).

Као појединачне врсте се јављају дуд, брест, глдичје и др.

Од 21 евидентиране врсте, 15 је аутохтоног порекла, а 6 је интродуковано.

Констатоване биљне врсте граде специфичне шуме и жбунасте заједнице које прате водене токове, познате као титске, плавне или алувијалне шуме. Одлучујући еколошки фактор у настанку и развоју ових шума су високе поподземне воде и периодичне годишње падавине. Најбројније и најзначајније врсте у природном добру су тополе и врбе. Тополе се јављају од природе, самоникле су а у биљним заједницама се углавном налазе у низинама. Најдоминантнија врста по висини, пречнику и склопу је бела врба. Поред беле врбе јављају се и друге дрвенасте врсте које својим крошњама испуњавају простор обрастао дрвећем, као што је случај са белом тополом, црном тополом, црном јовом и др. Као појединачне врсте јављају се дуд, брест, гледичје и др. Багремац се понаша као јако инвазивна врста, док је храст лужњак констатован само на једној локацији и малих је димензија.

Фаунистичке одлике: Присуство риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара.

Састав рибљег фонда процењиван на основу више спроведених анкета спортских риболоваца.

Интиофауна Западне Мораве

Штука(<i>Esox lucius</i>)
Клен (<i>Leuciscus cephalus</i>)
Скобаљ(<i>Chondostoma nasus</i>)
Поточна мрена(<i>Barbus balcanicus</i>)
Кркуша(<i>Gobio gobio</i>)
Кеслерова кркуша(<i>G. kessleri</i>)
Плиска(<i>Alburnoides bipunctatus</i>)
Гавчица(<i>Rhodeus sericeus</i>)
Речна мрена(<i>Barbus barbus</i>)
Шаран(<i>Cyprinus carpio</i>)
Бодорка(<i>Rutilus rutilus</i>)
Плотица(<i>Rutilus pigus</i>)
Деверика(<i>Abramis brama</i>)
Укљева(<i>Alburnus alburnus</i>)
Шљивар(<i>Vimba vimba</i>)
Бабушка(<i>Carassius gibelio</i>)
Сом(<i>Silurus glanis</i>)
Гргеч(<i>Perca fluviatilis</i>)
Вијун(<i>Cobitis Elongata</i>)

Диверзитет и општи значај птица дела подручја Западне Мораве

На подручју Западне Мораве (Осредак и Кукљинска маква) забележено је укупно 83 врсте или око 24% од укупног бтоја птица Србије. Диверзитет птица је вероватно већи имајући у виду да нису обалаана комплетна истраживања и да се очекује већи број врста. На овом подручју живе бројне врсте птица и сисара чија улога је од великог значаја са аспекта регулисања бројности штеточина. Све присутне врсте сова и неке грабљивице (мишар и ветрушка) хране се разним врстама мишоликих глодара на овом

подручју и тако регулишу њихову бројност. Птице певачице и детлићи су од изузетног значаја јер регулишу или смањују бројност многобројних штетних инсеката који могу да праве штете шумским и другим стаништима.

3.1.2. Чување заштићеног подручја

Заштићено подручје чувају два чувара у сталном радном односу. Рад чувара обухвата: заштиту и чување СРП „Осредак“, контролу поступања по Закону о заштити природе, спровођење законских прописа и аката из области заштите природе, животне средине.

Чување и спровођење унутрашњег реда у заштићеном подручју представља приоритетни, континуиран задатак. Активности су усмерене у циљу превентивне заштите и очување заштићеног подручја.

Чувари заштићеног подручја контролишу спровођење правила унутрашњег реда у заштићеном подручју и обављају послове чувања. Ту спадају следећи послови: чувари обилазе заштићено подручје, утврђује да ли има битних промена и нарушавања режима заштите, контролише границе и постављене табле-ознаке, врше спровођење режима заштите прописаног актом о заштити, чување и надзор над спровођењем мера заштите природе, праћење кретања и активности посетилаца, прикупљање података о људским активностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја, и достављање тих података надлежним институцијама, спречавање активности које су у супротности са актом о заштити у сарадњи са републичким инспекцијама и органима безбедности. Чувар учествује у активном противпожарном дежурству у критичним периодима године и пружа логистичку подршку и помоћ стручним лицима која изводе планске активности на терену. О спроведеним активностима чувари сачињавају забелешке у свом Дневнику чувара као и месечни извештај који доставља непосредном руководиоцу. Планира се наставак стандардизације послова, као и полагање испита за чувара заштићеног подручја.

- Планирани трошкови зараде чувара заштићеног подручја:

Планирана средства за бруто зараде 2 чувара(динара)		Извршилац посла
.....1.538,000,00		
МЗЖС	1.440.000,00	ЈКП Крушевац
Управљач	98.000,00	

- Планирана средства за остале материјалне трошкове чуварске службе-гориво службеног теренског возила)

Планирана средства за гориво службеног теретног возила(дин.)		Извршилац посла
.....120.000,00		
Управљач	120.000,00	ЈКП Крушевац

У складу са чл.10 Уредбе, Управљач се обратио Републичком геодетском заводу и Заводу за заштиту природе, обзиром на немогућност Геодетског завода у Крушевцу да изврши идентификацију граница СРП“Осредак“ на терену, а у складу са Правилником о обележавању заштићеног подручја у законском року. Управљач планира да на прописан начин обележи Специјални резерват природе“ Осредак“ , његове спољне границе и границе површина, односно локалитета са режимом заштите II и III степена .

- Планирана средства за излазак на терен геометра ради обележавања граница заштићеног простора

Планирана средства за излазак на терен за обележавања граница заштићеног простора (дин.)1.000.000,00		Извршилац посла
МЗЖС	800.000,00	ЈКП Крушевац
Управљач	200.000,00	

- Током 2021.године постављају се 3 табле за обележавања заштићеног подручја

Планирана средства за постављање 3 табле за обележавања заштићеног подручја(дин)45.000,00		Извршилац посла
Управљач	45.000,00	ЈКП Крушевац

3.1.3. Одржавање заштићеног подручја

Мере одржавања заштићеног подручја спроводиће се путем следећих активности:

а) На стручном делу послова израде и реализације планских докумената ангажоване су стручне службе ЈКП „Крушевац“ са по Крушевац. Управљач у стручном делу управљачких послова у 2020.години планира израду следећих докумената: Израду Плана управљања заштићеним подручјем, Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби, Израдити Програм управљања СРП „Осредак“ за 2022.годину, Извештај о остваривању Програма управљања за 2021.год.израда месечних спецификација и праћење финансијске документације, припрема и праћење јавних набавки и уговора, а по потреби доноси и друга акта.

Израда управљачких аката, спровођење управљачких докумената и контрола спровођења истих су ванредни (додатни) послови стручног особља запосленог код управљача.

- Планирана средства за трошкове бруто зараде за израду управљачких докумената

Планирана средства – бруто зарада стручног особља (динара)80.000,00	Извршилац посла
МЗЖС	ЈКП Крушевац

Управљач за наредни период планира следеће: У складу са буџетским системом Републике Србије и на основу Уредбе о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава од Министарства државне управе и локалне самоуправе затражили смо сагласност за запошљавање 1 извршиоца са високом стручном спремом –инжењера Заштите животне средине који би непосредно сарађивао са надлежним службама на изради и реализацији свих управљачких докумената и сарађивао са надлежним Министарством и Заводом за заштиту природе Србије и другим надлежним институцијама.

Управљач планира усавршавање и теренску обуку како би се проширила знања чуварске службе и подигла њихова способност за препознавање природних вредности из домена биљног и животињског света а ради њихове ефикасније интервенције и контроле омогућити подизање капацитета чуварске службе- унапређење стручне службе кадровски и материјално опремити за потребе управљања заштићеним природним добром.

б) Управљање отпадом представља континуирану активност Управљача у току године, а односи се на обилазак пешачких стаза и локација са постављеним мобилијаром. Комунални отпад сакупља у кесе и теренским или теретним возилом односи на комуналну депонију Срње. Отпад и вишак материјала који настане током извођења радова уклониће се ван заштићеног подручја на комуналну депонију. Чувари подручја су дужни у сарадњи са комуналном инспекцијом града Крушевца врше стално лоцирање евентуалних нелегалних депонија у детаљним обиласцима терена. Уколико се лоцирају нелегалне депоније , извршиће се евидентирање истих и у сарадњи са надлежним руководиоцем РЈ Чистоћа или познатом лицу које је депонију формирало да исту уклони о свом трошку. У овим активностима посебна пажња се ставља на успостављање добре сарадње са службом за заштиту животне средине града Крушевца., комуналном инспекцијом. У сарадњи са Комуналном инспекцијом и Градском управом Града Крушевца, ЈКП“Крушевац“ је организовало акцију чишћења града дана 10.10.2020.године када је извезено 87 м3 отпада са подручја СРП „Осредак“. Поред ове одржане акције, планира се почетком априла 2021. године пролећна акција чишћења града Крушевца, а том приликом ће се извршити уклањање смећа, односно мањих депонија које се стварају на ободима заштићеног подручја.

3.2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

Планира се активно учешће у промоцији некадашње бање, Бела Вода која је данас туристичко село, једно од највреднијих у култури Србије, а због одржавања летњих школа београдских факултета, прозвано је и универзитетским селом. Бројна су

културна културна догађања: Богојављанска пливачка такмичења, тројички и видовдански сабори, вајарска колонија и вајарска скола“беловодски пешчар“, манифестација „Беловодска розета са истиоименом наградом за изузетан допринос српској култури и уметности, књижевна колонија „Моравски цароставник“, сликарска колонија и симпозијум сликара идр. Бела Вода је једно од најатрактивнијих села Србије. Обилује природним богатствима и реткостима као и културно-историјским споменицима: писменица из неолита, велика чесма обновљена 1847 године, Спомен црква краља Александра Карађорђевића из 1934.године, старе храстове , око 420 мајдана чувеног камена беловодског пешчара од кога су сазидани многи знаменити манастири и здања Србије, Парк скулптура, музеј клесарства и вајарства Моравске школе који захвата период од параисторије до данас.

IV Приоритетни задаци научно –истраживачког и образовног рада

Специјални резерват природе „Осредак“ има добру основу за научна истраживања у различитим областима, а све у циљу сталног унапређења и што стручнијег и квалитетнијег управљања заштићеним подручјем.

Планирано је успостављање мориторинга биљних и животињских врста, где ће се одредити *врсте индикатора* чије ће се стање редовно пратити. Обратили смо се Институту за крмно биље Крушевац која ће са Заводом за заштиту природе Србије, спровести активности научно-истраживачког рада. На основу таквог мориторинга , стећи ће се увид у промене које настају у заштићеном подручју , а моћи ће се сагледати ефекти мера заштите које се спроводе и самим тим формирање базе података у функцији управљања и то:

-праћење стања на очувању биљне врсте, на остатку мезофилних низијских поплавних лужњакових шума *Quercion roboris*, на очувању заједнице белих врба (*Salicetum albae*), крте врбе(*Salix purpurea*), беле тополе (*Populus alba*), црне тополе (*Populus nigra*), ракета (*Salix purpurea*), очувању угрожених врста жутог локвања (*Nupher lutea*), гроњаста шил (*Puceus glomeratus*), чичак (*Arctium lapp*), раставић (*Equisetum arvanse*), зова (*Sambucus nigra*) и гавез (*Sumphytum officinale*).

У циљу успостављања савременог система управљања заштићеним природним добром и стварања научне-стручне, информативно-документационе основе о стању и вредностима заштићеног добра а у сврху спровођења заштите и развоја, Управљач ће у сваком случају пружити логистичку подршку истраживачима који поседују акт са условима заштите природе и животне средине који издаје Завод за заштиту природе, уз обавезно достављање података или публикованих резултата Управљачу након завршетка истраживања. Проблем је јаче развијање ове функције, недовољн број стручног кадра за обраду података и недовољан број излазака на терен обзиром на време које је Управљач имао, за наведене активности.

Планирана средства – мониторинг праћење стања биљака (динара)200.000,00	Извршилац посла
МЗЖС	200.000,00 ЈКП Крушевац

V Планирање, изградња и уређење подручја

5.1. Мере и услови

Подручје под заштитом обухвата мочварне терене у долини Западне Мораве, која се састоји од сплета старих рукаваца, мртваја и десетине новонасталих језера. Оваква морфологија терена указује да на подручју нема ни елементарних природних погодности за формирање ни сталних ни привремених насеља нити објеката шире изградње.

Планирање, изградња и уређење заштићеног подручја морају бити усаглашени са успостављеним режимима заштите где се издвајају просторене целине II и III степена заштите, а базираће се на општим мерама и условима који ће бити основ спровођења конкретних задатака и активности:

-На подручју Специјалног резервата природе“ Осредак“, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, спроводи се активна заштита, ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржавање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

На површинама са режимом заштите II степена непосредно се примењују забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе. Радови и активности ограничавају се на:

- а) изградњу мањих објеката за презентацију природних вредности, у складу са потребама екотуризма,
- б) Регулацију и делимично преграђивање водотока у летњем периоду, у циљу усмеравања воде са Западне Мораве у стара корита за потребе рибљег фонда и вегетације,
- в) одржавању постојеће стазе и макадамских путева који не утичу негативно на биљни и живорињски свет, њихова станишта, природне вредности, лепоту предела и др.
- г) риболов-рекреативним и научноистраживачки, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити,
- д) сакупљање и транспорт отпада.

-Неопходно придржавање мера заштите (на којима је утврђен режим заштите III степена), проактивна заштита где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

- неопходно придржавање мера осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањује се:

- а) изградња хидротехничких објеката (брана-акумулација), као и изградња хидроелектрана на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју,
- б) формирање мрцинилиштва,
- в) уношење генетички модификованих организама,
- г) непланско и нестручно порибљавање вода,

- д) узнемиравање птица, посебно у периоду гњежђења,
- ђ) обављање радова којима би се нарушила морфологија терена, нарушиле естетске и амбијенталне вредности или на било који начин нарушио интегритет заштићеног природног добра и погоршале карактеристике и њихове примарне вредности,
- е) промена намене површина уколико није у складу са режимима заштите.

5.2. Активности и учешће управљача на просторном планирању, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, санације подручја

Планирана средства за трошкове наставка формирања едукативних стаза и „зелених учионица“ ради промовисања биолошке вредности подручја и спровођење радионице едукативно-елплошког карактера без нарушавања вредности заштићеног природног добра. Обзиром да смо Јавно предузеће које у свом саставу има и РЈ Зеленило, која се бави одржавањем јавних зелених површина, у складу са Ценовником за одржавање јавних зелених површина на територији града Крушевца које достављамо Градском већу града Крушевца на сагласност, имамо могућности за набавку, израду и постављање клупа, мобилијара, столова, надстрешница, путоказа и других елемента.

- Планирана средства за наставак формирања пешачко едукативне стазе

Планирана средства за формирање пешачко едукативне стазе (дин)	35.000,00	Извршилац посла
Управљач	35.000,00	ЈКП Крушевац

- Планирана средства за трошкове уређења простора-израде и постављања инфо-едукативних табли на стази. За 2021 планирају се средства за израду и постављање инфо-едукативних табли на стази, обзиром да су предмет уништавања и крађе.

• Планирана средства за трошкове уређења простора-израде и постављања 2 инфо-едукативне табле на стази(дин)	20.000,00	Извршилац посла
Управљач	20.000,00	ЈКП Крушевац

- Планирана средства за трошкове уређења простора-израда и постављање клупа.

Планирана средства за израду и постављање клупа (2 ком) дин.	21.200,00 дин.	Извршилац посла
Управљач	21.200.00 дин.	ЈКП Крушевац

- Планирана средства за трошкове уређења простора - чишћење и изношење смећа и шута

Планирана средства за чишћење : изношење смећа и шута(дин.)1.000.000,00		Извршилац посла
Буџет јединице локалне самоуправе	900.000,00	ЈКП Крушевац
МЗЖС	100.000,00	

- Планирана средства за механичко уклањање инвазивних врста биљака

Планирана средства за механичко уклањање инвазивних врста биљака (дин.)1.000.000,00		Извршилац посла
Буџет јединице локалне самоуправе	900.000,00	ЈКП Крушевац
МЗЖС	100.000,00	

- Планирана средства за трошкове уређења простора за постављање корпи за смеће

Планирана средства за постављање 2 ђубријере за смеће16.800,00 дин.		Извршилац посла
Управљач	16.800,00	ЈКП Крушевац

VI Промоција вредности заштићеног подручја

6.1. Мере и услови

Активности у области промоције заштићеног подручја представљају континуиран задатак којим се врши позитиван утицај на стварање представе о значају заштићеног подручја, приказују вредности и дају конкретне информације свим корисницима и становништву. Основни циљ је заштита и популаризација вредности заштићеног подручја и утицај на веће интересовање посетилаца.

6.1.2. Планира се реализација идеје –установљавање знака СРП“Осредак“

- За 2021 годину је планирана реализација идеје „заштитног знака“-неке животињаке или биљне врсте, стилизоване , која би представљала симбол заштићеног подручја (локвањ *Nuphar lutea* зелена крастава жаба *Pelophylax viridis*)

Планирана средства за установљивање знака6.000,00 дин.		Извршилац посла
Управљач	6.000,00	ЈКП Крушевац

6.2. Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности

Културно образовне и информативно-пропагандне активности заснивају се на подизању свести становништва о потреби заштите природних вредности и потенцијала заштићеног подручја, њиховог активног укључивања у заштиту и одрживо управљање ресурсима као привлачење што већег броја посетилаца.

Задаци се остварују кроз следеће активности:

а) Информисање кроз јавна гласила(локалне ТВ и радио станице, штампани медији). У те сврхе нису планирана финансијска средства јер сваке године склопамо Уговоре са следећим ТВ станицама: „Јефимија“, РТК Крушевац и РТВ Плус, и са штампаним медијима: Недељни Лист “Победа“ и Новине „Град“. Презентација и информисање кроз јавна гласила ће се наставити у континуитету, поред делатности које обављамо и промовишемо свакодневно наведениом медијима, вршиће се информативно – пропагандне активности за мере и активности које као управљачи обављамо за СРП“Осредак“.

- Обележавање значајних датума(Дан заштите природе -11.април; Дан планете земље - 22.април; Дан животне средине - 05.јуни; организовањем еко пулта на прометним местима у граду са поделом пропагандног материјала, организовањем школског часа у основним школама)
- Обезбеђење доступности аката које доноси Управљач, као што су Планови и Програми управљања и др. документа)
- Интернет презентација заштићеног подручја (званични сајт и профил ЈКП Крушевац)
- Сарадња са туристичком организацијом у Крушевцу, која промовише и заштићено подручје које се налази на територији града Крушевца(сајмови).
- Информативне табле на прилазним правцима заштићеном подручју.

6.2.3. промоција вредности заштићеног подручја

- Планира се израда - екотуристичка карте , штампање промотивног материјала (флајери и брошуре са мапама за оријентацију)

Планирана средства за штампање промотивног материјала(дин.)		Извршилац посла
.....50.000,00		
Управљач	50.000,00	ЈКП Крушевац

6.3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

6.3.1. Смернице за развој одрживог туризма

На подручју СРП „Осредак“ не постоје туристички објекти. Иако се о туризму у правом смислу те речи, не може говорити, заштићено површина ипак поседује потенцијал за развој туризма и то превасходно развој еко туризма заснованим на природним одликама подручја који су усклађени са локалним иницијативама у области одрживог туризма. Обратили смо се Туристичкој организацији Крушевац са захтевом за сарадњу и изради плана за развој еко туризма и нисмо добили одговор на захтев због епидемиолошке ситуације. Став управљача је да се туризам може развијати у више облика, посебно за : школски, пословни, спортско рекреативни, манифестациони, сеоски и здравствени туризам. Велику заинтересованост за промоцију истраживачког подручја има еколошко туристичко друштво „Беловодски пешчар“ из Беле Воде.

Географски положај заштићеног подручја има идеалне услове за развој крајречног туризма као и за крајречно истраживање.. Постојање изворишта минералних вода у непосредној су близини, За ово подручје као едукативан простор заинтересоване су основне и средње школе са подручја Крушевца, Трстеника и околних општина а у нарочитом смислу потенцијално су заинтересовани биолошки смерови Универзитета у Нишу и Крагујевцу, Шумарска школа у Крагујевцу. Ово подручје је интересантно у едукативном и туристичком смислу које се налази у средишњем делу Србије и који је 3 км удаљен од коридора 10км код Појата. Обзиром на изнето, у 2021 години, планирамо интензивнију сарадњу са свим наведеним факторима ради удруживања свих заинтересованих чиниоца на побољшању заштите.

6.3.2. План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма.

Да би се покренуо развој одрживог туризма, први предуслов је унапређење садржаја и повезивање садржаја заснованих на природним одликама. Сарадња и помоћ локалне самоуправе је овде од великог значаја.

VII Сарадња

Управљач ЈКП „Крушевац“, има успостављену сарадњу на свим нивоима од државних институција до локалне самоуправе. Првенствена обавеза Управљача је сарадња са Министарством заштите животне средине, Заводом за заштиту природе Србије, са надлежним инспекцијским органима како републичким тако и локалним, Институтом за крмно биље –Крушевац, Институт за одрживи развој и заштиту животне средине“ Зелени круг“ (који је у Еко листу промовисао СРП“ Осредак“), Сарадња са локалном самоуправом је приоритет, где се мора тежити уважавању свих интереса и изради планова и програмских циљева а у складу са општим интересом заштите, очувања и унапређења свих вредности заштићеног подручја.

7.1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом и невладиним организацијама, суседним управљачима заштићених подручја

Сарадња са локалним становништвом ће се одвијати и успоставити уз помоћ локалне самоуправе града Крушевца (посебно инспекцијским службама, комуналним службама и службама за урбанизам и грађевинарство, Туристичком рганизацијом) ради очувања и унапређења заштићеног подручја.

Сарадња чуварске и стручне службе са локалним становништвом,. Планира се сарадња са невладиним организацијама ради будућих пројеката.

На територији града Крушевца постоји развијен невладин сектор и сектор цивилног друштва у области заштите природе, тако да у будућности очекујемо сарадњу са регистрованим удружењима: Бела Брега, „Екоћел“, „Екокамп из Крушевца поменуто туристичко еколошко друштво „Беловодски пешчар“ из Беле Воде као и еколошки покрет „Моравски орашак“ из Трстеника.

Организовано деловање са суседним управљачима у Централној Србији: заједнички интереси, обједињавање презентација у земљи и иностранству, размена искуства.

7.1.2. Сарадња са научно-истраживачким институцијама

Управљач у наредном периоду планира интензивирање сарадње са Заводом за заштиту природе Србије, Институтом за крмно биље Крушевац и факултетима из домена управљања природним ресурсима и заштите природе кроз омогућавање студенских теренских истраживања у оквиру теренске наставе, стручно-истраживачких пројеката факултета, укључујући пружање помоћи и подршци приликом излазака на терен, процена стања флоре и фауне. Приликом истраживања од стране надлежних институција за научноистраживачки рад управљач ће захтевати извештај о резултатима истраживања.

VIII Посебни послови и задаци

8.1. Противпожарна заштита

Противпожарна заштита спроводиће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе .

ЈКП“Крушевац“, као управљач природним резерватом „Осредак“, је на основу чл.23 Закона о заштити од пожара („Сл. Гласник РС“,бр.111/2009;20/2015;87/2018 и др.закони) 27.08.2020.године поднело захтев Министарству унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење у Крушевцу, за допуну категоризације угрожености од пожара објеката ЈКП“Крушевац“ добијене решењем Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење у Крушевцу, под 06/14 број 217-115/10 од 10.05.2010.године, како би одредило превентивне мере заштите од пожара и извршило организовање заштите од пожара према угрожености од пожара.

Записником о извршеној категоризацији које је доставило Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење у Крушевцу 09.17.1 бр. 217-378 од 01.10.2020.године, СРП“Осредак“ је сврстан у складу са чл.4 Уредбе о разврставању објеката, делатности, земљишта у категорије угрожености од пожара (Службени

гласник РС бр. 76/10) и припада(II.2) категорији и (7) подкатегорији угрожености од пожара. У складу са чл.27 Закона о заштити од пожара („Сл. Гласник РС“,бр.111/2009;20/2015;87/2018 и др.закони), Управљач је у обавези да изради План заштите од пожара за СРП“Осредак“.

- Планира се Израда Плана заштите од пожара за СРП“Осредак“

Планирана средства за израду Плана заштите од пожара(дин.)	280.000,00	Извршилац посла
МЗЖС	224.000,00	ЈКП Крушевац
Управљач	56.000,00	

IX Извори финансирања

Финансирање заштићеног подручја, према Закону о заштити природе, обезбеђује се из:

1. Средства буџета Републике, аутономне покрајине,односно јединице локалне самоуправе
2. Осталих буџетских средстава
3. Накнада за коришћење заштићеног подручја
4. Прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем,
5. Средства обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе,
6. Донација. Поклона и помоћи
7. Других извора у складу са Законом.

Основни извори финансирања послова, задатака и активности утврђених овим Програмом остварују се из буџета Републике Србије и сопствених средстава.

За реализацију Програма управљања СРП“Осредак“ за 2021.годину, потребно је обезбедити одговарајуће организационе, финансијске и техничке претпоставке.

За реализацију Програма управљања СРП“ОСРЕДАК“ сачињен је финансијски план и планирана су укупна средства за 2021.годину у износу од 5.112.000,00 динара.

За реализацију Програма управљања СРП „Осредак“ за 2021.годину, планира се учешће средства Буџета Републике, односно Министарства заштите животне средине у износу од 2.944.000,00 (80 %) учешће управљача у износу од 668.000,00 динара (20%) и учешће из Буџета јединице локалне самоуправе -град Крушевац у износу од 1.500.000,00 динара.

Обрадила: Јевтић Слађана

Реф.општих,правних и кадровских послова

в.д. директор ЈКП Крушевац

Снежана Радојковић

S. Radjovic

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2021. ГОДИНУ – Табела прихода за заштићено подручје Специјалног резервата природе "Осредак"

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	2,944,000.00
	1.1. Министарство заштите животне средине	2,944,000.00
	1.2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за шуме	
	1.3. Остала средства Републике Србије	
2.	Сопствени приходи	668,000.00
	2.1. Приходи од обављања делатности	0.00
	2.3. Остали сопствени приходи	668,000.00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	1,500,000.00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	
5.	Остала средства	0.00
	Укупно приходи	5,112,000.00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2021. ГОДИНУ – Табела планираних расхода заштићеног подручја Специјалног резервата природе „Осредак“

Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
	Буџет РС	Сопствени приход	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Средства из накнада	Укупно
А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
А.1. Чуварска служба	1,440,000.00	98,000.00	0.00	0.00	0.00	1,538,000.00
А.1.1. Бруто зараде чувара	1,440,000.00	98,000.00		0.00		1,538,000.00
А.2. Одржавање заштићеног подручја	880,000.00	365,000.00	0.00	0.00	0.00	1,245,000.00
А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјима - израда управљачких докумената	80,000.00	0.00	0.00	0.00		80,000.00
А.2.2. Средства за гориво службеног теренског возила	0.00	120,000.00		0.00		120,000.00
А.2.3. Средства за излазак на терен за обележавање граница заштићеног подручја	800,000.00	200,000.00	0.00	0.00		1,000,000.00
А.2.4. Обележавање заштићеног подручја - постављање 3 табле	0.00	45,000.00	0.00	0.00		45,000.00
Укупно А.0	2,320,000.00	463,000.00	0.00	0.00	0.00	2,783,000.00
Б.0. Задаци на развоју културно-образовних и информатичко-пропагандних активности						
Б.1. Средства за штампање промотивног материјала	0.00	50,000.00		0.00		50,000.00
Б.2. Средства за установљивање ознака		6,000.00		0.00		6,000.00
Укупно Б.0.	0.00	56,000.00		0.00		56,000.00
В.0. Посебни послови и задаци						
В.1. Средства за израду Плана заштите од пожара	224,000.00	56,000.00	0.00	0.00	0.00	280,000.00
Г.0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
Г.1. Праћење стања природних вредности у заштићеном подручју	200,000.00	0.00				200,000.00
Укупно Г.0	200,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200,000.00
Д.0. Активности и учешће управљача на простор, планирању, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, санације подручја						
Д.1. Формирање пешачко едукативне стазе	0.00	35,000.00	0.00	0.00	0.00	35,000.00
Д.2. Израда и постављање инфо-едукативних табли	0.00	20,000.00	0.00	0.00	0.00	20,000.00
Д.3. Израда и постављање клупа - 2 ком.	0.00	21,200.00	0.00	0.00	0.00	21,200.00
Д.4. Чишћење и изношење смећа и шута	100,000.00	0.00	900,000.00	0.00	0.00	1,000,000.00
Д.5. Механичко уклањање инвазивних врста биљака	100,000.00	0.00	600,000.00	0.00	0.00	700,000.00
Д.6. Набавка и постављање 2 ђубријере за смеће	0.00	16,800.00	0.00	0.00	0.00	16,800.00
Укупно Д.0	200,000.00	93,000.00	1,500,000.00	0.00	0.00	1,793,000.00
Укупно планирани расходи	2,944,000.00	668,000.00	1,500,000.00	0.00	0.00	5,112,000.00